

УДК 338.483.13:392.72

Павло Штойко

*д-р геогр. наук, професор кафедри туризму,
Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського*

ЗАСАДНИЧІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ

Вступ. Серед галузей господарського комплексу туризм є засобом надходження чималих коштів до бюджету, дієвою ланкою у проведенні пізнавального, змістовного та інших різновидів дозвілля, середовищем залучення туристів до спостереження і, відповідно, осмислення стану природних умов та використання природних ресурсів, туристичної інфраструктури й цінової пропозиції закладів розміщення побутового обслуговування.

Метою дослідження є аналітичне висвітлення основних складників сфери туризму та гостинності у контексті проблем їхнього сучасного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Світова фінансова криза сповільнила розвиток підприємств туристичної і готельно-ресторанної галузі, знизила обсяги туристичних прибутків та очікування бізнесу. У нинішніх умовах на діяльність господарчих суб'єктів мають значний вплив органи державної влади.

Основною тенденцією сфери туризму та гостинності у перспективі є «тенденція тривалого відпочинку» на 14 і більше днів перебування туристів, віддалених від постійного місця проживання; дистанційна «праця звідусіль (де є Wi-Fi)» зі знижкою у готелі залежно від часу перебування туристів, ціннісний сервіс «із турботою про здоров'я». Віддалені місця відпочинку для туристичних подорожей пов'язані переважно з авіаційним транспортом, що, водночас поєднані з «більш високими стандартами забезпечення безпеки здоров'я» [1]. Цей аспект впливає на діяльність авіакомпаній, аеропортів та безконтактну реєстрацію готелів. Такий складний внутрішній механізм обслуговування туристів зумовлює потребу у підготовці

працівників-консультантів (турагентів). Їхні функції зводяться здебільшого до фахової обізнаності інфраструктури галузі у сфері туризму та гостинності, а праця пов'язана з туристичними подорожами. Вони відстежують складні та динамічні умови від'їзду туристів до тих чи тих країн, специфіку страхування та їх перебування поза межами своєї країни. Важливим складником розвитку сфери туризму та гостинності є процес ситуативного бронювання авіаквитків, а також номерів у готелі. Такий прискорений рух оформлення документів туристів пов'язаний з умовами в'їзду, спричинених поширенням COVID-19, мінливістю попиту та пропозицій карантинних заходів. Останні підвищили роль автомобільних подорожей у цілому, що посилює особисті справи (найперше ділового туризму), поєднані з галузевою та бізнесовою метою. В умовах непередбаченого спалаху захворюваності дискусійним є питання вакцинації та введення єдиної форми «паспортів здоров'я». Щодо останньої серед фахівців немає одностайної думки як в індустрії гостинності, так і на ринку туристичних послуг загалом. Розв'язати це питання покликана «Концепція державного регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності в Україні». На думку В. Костинець, її головним завданням є державне регулювання розвитку сфери туризму та гостинності на засадах державно-приватного партнерства [1]. Таке бачення мало б сприяти збільшенню інвестицій та поліпшенню рівня туристичних послуг, активізації підприємництва. Цю концепцію розглядають як засадничу базу «довготермінового розвитку цієї сфери». Є сподівання, що з її реалізацією збільшиться кількість туристів і, відповідно, місцевий та державний бюджети. Концепція також містить питання збереження і раціонального використання природно-ресурсного й історико-культурного потенціалу України.

У контексті викладу цього питання запропоновано Стратегію регулювання економічного розвитку сфери туризму та гостинності з низкою завдань: від проблем в'їзного туризму та підготовки персоналу до набуття навичок у галузі туризму та гостинності. Вони можуть бути розглянуті як елементи безпеки туристів і складники їхньої інфраструктури. В Україні структурно-професійний підхід для реалізації і концепції, і стратегії державного регулювання ускладнений уже з перших кроків: від впровадження інноваційної діяльності суб'єктами підприємництва та їхньої реалізації до готовності підприємств

реагувати на нові виклики. В олігархічній державі, якою є Україна, її економіка борсається «на припоні», а великий обсяг внутрішнього валового продукту залишається «у тіні». Застій спричинений імітацією «боротьби» держави з корупцією: її олігархічна модель тотального пограбування не сповільнює обертів.

Наукові дослідження пропонують способи висвітлення цієї наукової проблеми з варіантами обґрунтування її теоретико-методичних і прикладних засад державного регулювання розвитку туризму та гостинності, окреслюють напрями трансформації національної економіки з розширенням та якісними змінами ресурсного потенціалу, зокрема з кадровим, фінансовим, інформаційним та іншими складниками. Дуже важливим є фахове оцінювання спроможності туристично-рекреаційної привабливості території регіону та його потенціалу відповідно до потреб інноваційного розвитку, що спонукає підприємців постійно проводити моніторинг і переосмислювати варіанти інноваційно-аналітичних підходів, спрямованих на ефективний розвиток підприємництва, державної політики також із її регулюванням, враховувати національні і світові тенденції. Вони мають орієнтуватися на системно-цільове управління ресурсозбереженням. Такий підхід дасть змогу певніше забезпечити управління туристично-рекреаційним потенціалом регіону, глибше аналізувати комплекс заходів активізації туризму, поліпшити фінансовий стан суб'єктів туристичної сфери, скерувати фахівців на пошуки мотиваційних аспектів розвитку туризму та гостинності, а це можливо в разі узгодженої взаємодії туристичних підприємств державного управління та інфраструктурних елементів. Їх поєднання поліпшить стан інфраструктури регіону за умов комплексного та раціонального використання природних ресурсів, поглибленого опрацювання організаційно-економічних засад управління туристично-рекреаційним потенціалом регіону [2].

На завершення додамо: з одного боку, розмитість меж предмета лише окреслює розуміння інтегративності туризму як наукової дисципліни, а з іншого, – намагання підпорядкувати його виключно економічним наукам є одностороннім, спрощеним і недалекоглядним.

Ключові слова: туризм, туристична діяльність, сфера туризму та гостинності.

Список використаних джерел

1. Костинець В. В. Стратегічне управління розвитком сфери туризму та гостинності / В. В. Костинець // Актуальні проблеми економіки.– 2021.– № 3.– С. 4–13.
2. Пандяк І. Г. Місце та особливості сфери гостинності в туристичній індустрії / І. Г. Пандяк // Рекреаційна географія і туризм. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія.– 2017.– № 2.– С. 81–86.